

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИМОГ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ КАВИ НАТУРАЛЬНОЇ РОЗЧИННОЇ

Т. А. Кунділовська,

канд. техн. наук, доцент

Одеський державний економічний університет, м. Одеса

Після вступу України до СОТ проблема оцінювання якості товарів, які надходять на внутрішній ринок, стоїть дуже гостро. Якщо засоби забезпечення якості продукції однакові для будь-якої країни, то загальний підхід до її визначення та гарантування може відрізнитися. Оцінювання якості кави розчинної не є виключенням з цього правила. Чинний ДСТУ 4394:2005 «Кава натуральна розчинна. Загальні технічні умови» не є досконалим та не дозволяє детально визначити показники споживчої цінності кави з огляду на її органолептичні та фізико-хімічні властивості, які є вирішальними для задоволення потреб споживача. Попередніми дослідженнями на основі критичного розгляду існуючої системи органолептичної оцінки кави натуральної розчинної нами розроблена п'ятибальова шкала для її сенсорної оцінки з визначенням еталонних значень показників, граничних дефектів, градацій рівнів якості. Запропонована методика, яка дає змогу отримати чіткі й однозначні результати за органолептичними показниками [1].

Отже, доцільною є розробка пропозицій щодо оптимізації вимог, встановлених стандартом для фізико-хімічних показників якості кави.

З цією метою провели аналіз маркування та визначили найбільш значимі фізико-хімічні властивості популярних сортів кави розчинної, представленої в торгівельній мережі. Отримані результати порівняли з вимогами чинного стандарту. Результати дослідження наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Показники споживчої цінності кави натуральної розчинної

Показники	Вимоги ДСТУ 4394:2005	Nescafe Gold	Tchibo Exclusive	Jacobs Monarch	Carte Noire
Харчова цінність 100 г продукту (білки/жири/вуглеводи, г)	15,0/3,6/ -	7,0/0,2/9,0	18,1/0,7/46,4	14,6/0,1/10,3	14,6/0,1/10,3
Енергетична цінність, ккал	92,4	63	263,9	101	101
Масова частка вологи, %	не більше 7,0	5,22	5,26	5,35	5,52
Масова частка кофеїну, %	не менше 2,3	5,29	2,40	5,26	4,61

Встановили, що показники харчової та енергетичної цінності всіх зразків відрізняються від вказаних в стандарті еталонів. Більшість зразків за масовою

часткою кофеїну перевищували значення, регламентовані стандартом. Показники масової частки золи, рН розчину, розчинності в гарячій та холодній воді у всіх досліджуваних зразках кави відповідали вимогам стандарту.

Аналіз результатів дослідження свідчить про необхідність удосконалення вимог ДСТУ 4393:2005 для забезпечення споживачів від недобросовісних виробників та запобігання фальсифікації кави розчинної. Одним із найпоширеніших способів фальсифікації кави є заміна кавових зерен іншою сировиною рослинного походження, наприклад смаженим ячменем або цикорієм. Для наближення напою до кави в нього додають ароматизатор і кофеїн. Вірогідно, таким чином відбулось суттєве змінення показників харчової та енергетичної цінності кави Tchibo Exclusive за рахунок використання вуглеводвмісної сировини.

Методом контролю використання зерна кави натуральної є визначення масової частки вуглеводів.

Чинний стандарт обмежує масову частку двох моносахаридів - загальної глюкози та ксилози до 2,3 % та 0,6 % відповідно. Проте сучасні хроматографічні методи дослідження відповідно до методики, наведеної в ДСТУ ISO 11292:2007 «Кава розчинна. Визначення вмісту вільних і загальних вуглеводів методом високоефективної аніонно-обмінної хроматографії (ISO 11292:1995, IDT), дозволяють визначити масову частку окремих моносахаридів (арабінози, фруктози, галактози, глюкози, занози, ксилози), цукрози й маніта. Тому актуальним може бути доповнення чинного стандарту вимогою обмеження граничної масової частки загальних вуглеводів, як моносахаридів, так й олігосахаридів.

Встановлено, що серйозним недоліком вимог, які регламентують фізико-хімічні показники якості кави, є обмеження лише однієї границі показника, зокрема, нижньої границі масової частки кофеїну, на рівні не менше 2,3%. Реальні значення цього показника в зразках різних виробників було від 2,40 % до 5,29 %, тобто в більшості зразків майже вдвічі перевищували мінімальну масову частку кофеїну. Законодавче обмеження максимального вмісту кофеїну в каві унеможливить фальсифікацію кави штучним додаванням в неї кофеїну. Доцільним може вважатися доповнення вимог до обов'язкового маркування кави вказуванням масової частки кофеїну, що в ній міститься. Для більшої зручності споживача доцільно було б також вказувати, яка кількість чашок кави відповідає рекомендованому добовому рівневі споживання кофеїну.

Впровадження рекомендацій щодо оптимізації вимог ДСТУ 4394:2005 «Кава натуральна розчинна. Загальні технічні умови» стосовно фізико-хімічних показників якості кави дозволить гарантувати споживачеві бездоганну якість та безпечність улюбленого напою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кунділовська Т.А. Розробка ефективної методики оцінки кави натуральної розчинної / Т.А. Кунділовська, К.В Коцієвська. – Зб. наук. праць ОНАХТ. – Одеса: ОНАХТ, 2010.– Вип. 38, Т.2. – С. 453-459.